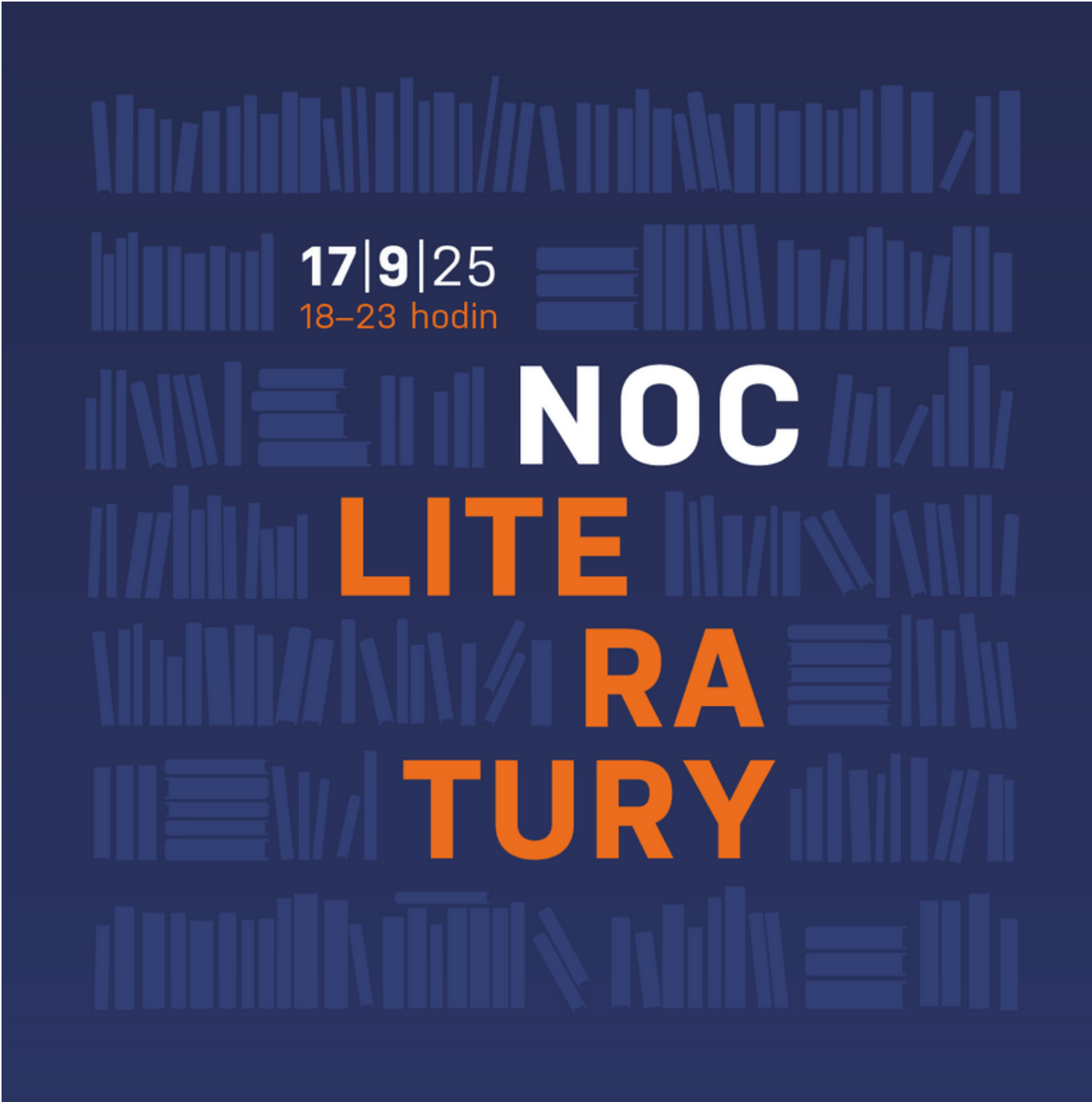

E-BULLETIN

SLOVENSKÝ INŠTITÚT V PRAHE

SEPTEMBER 2025

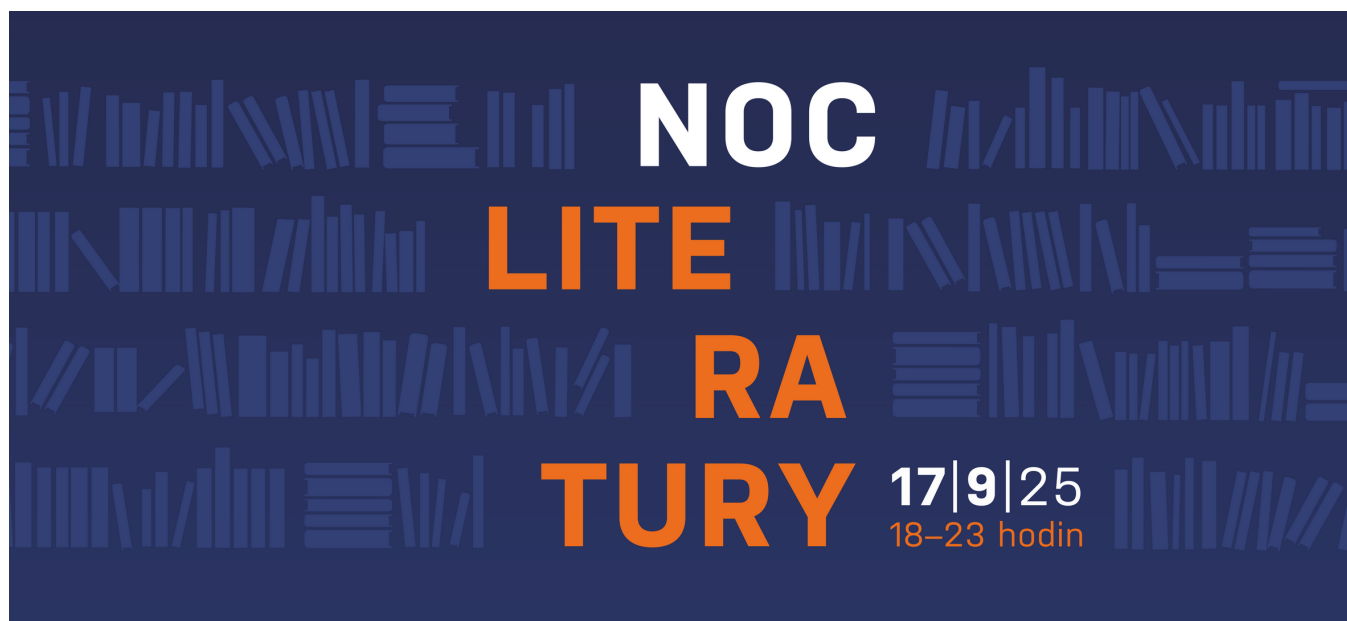

17|9|25
18–23 hodin

NOC
LITE
RA
TURY

NOC LITERATÚRY 2025: KNIHA AKO ÚTOČISKO

17. 9. 2025, 18:00 – 23:00, PRAHA 6 – RÔZNE MIESTA

Súčasná literatúra, netradičné priestory a známe tváre – to je Noc literatúry, podujatie, ktoré každoročne premieňa bežne neprístupné miesta Prahy na javiská pre literárny zážitok. Uznávaní herci a herečky prinášajú ukážky z novej európskej tvorby širokej verejnosti v jedinečnom spojení priestoru a umeleckej interpretácie.

Tento nevšedný formát sa stal pevnou súčasťou českého kultúrneho kalendára – a ani tentokrát nechýba slovenské zastúpenie. 🇸🇰

📖 Slovenskú prózu bude reprezentovať Ivana Gibová, minuloročná laureátka prestížnej ceny Anasoft litera, so svojím oceňovaným románom Babička. Dielo, ktoré zaujalo aj v zahraničí a nedávno vyšlo v českom preklade, ožije v interpretácii Tomáša Dianišku – známeho herca a režiséra slovenského pôvodu pôsobiaceho v Česku.

Babička ponúka nekompromisný pohľad na rodinné vzťahy: despotickú starú mamu, submisívnu matku, otca alkoholika, brata s ľahkou mozgovou dysfunkciou a vzdorovitú vnučku Magdu.

Gibová charakteristickým tempom a dravosťou približuje Magdin život, spolužiakov i priateľov zo sveta malomestského sídliska.

📍 Tento rok sa Noc literatúry uskutoční na 23 miestach Prahy 6 (Dejvice, Bubeneč, Střešovice, Hradčany). Všetky čítania prebiehajú súčasne, každých 30 minút, so začiatkami v čase: 18:00 · 18:30 · 19:00 · 19:30 · 20:00 · 20:30 · 21:00 · 21:30 · 22:00 · 22:30.

Detaily programu nájdete na [webe](#).

3PROF _KOU _KARFÍK _PIFFL

Moderná architektúra v zrkadle doby

Autori a kurátori výstavy

JANA POHANIČOVÁ_NINA BARTOŠOVÁ_MATÚŠ DULLA

Výstava trvá do **19. 9. 2025**

Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská **1**, Praha **1**

STU
FAD

SLOVAK UNIVERSITY OF
TECHNOLOGY IN BRATISLAVA
FACULTY OF ARCHITECTURE AND DESIGN

Trio
PUBLISHING

NA SLOVÍČKO S KURÁTOROM VÝSTAVY 3PROF MATÚŠOM DULLOM

Prečo ste sa vo výstave rozhodli priblížiť práve osobnosti Vladimíra Karfíka, Jana E. Koulu a Alfreda Piffľa? Čo týchto troch architektov spája, prípadne v čom boli odlišní?

Boli to azda tri najvýraznejšie osobnosti spomedzi českých otcov-zakladateľov bratislavskej fakulty architektúry. Viedli katedry, pôsobili ako dekaní fakulty... A nemali to ľahké. Hovoríme totiž o ich pôsobení v komplikovaných 50. rokoch minulého storočia. No a treba povedať, že každý z našej kurátorskej trojice sme sa jednému z nich podrobnejšie venovali. Písali sme o nich v knihe Zapomenutá generace – čeští architekti na Slovensku, ktorá vyšla v Prahe v roku 2019 a Jane Pohaničovej práve tento rok vyšla monografia o profesorovi Pifflovi.

Aké najvýznamnejšie stopy zanechala trojica na Slovensku?

Všetci traja prišli na Slovensko už ako zrelí architekti. Koula ako avantgardný modernista, Karfík ako Baťov osvedčený architekt a Piffľ zameraný na výskum a záchranu pamiatok. Ich dielo na Slovensku bolo trochu iné, boli profesori a vychovali tu generáciu nových slovenských architektov a architektiek. Koula tu napísal knihy o modernom interiéri, modernej i historickej architektúre; rukopis jeho posledného diela o starých bratislavských kovaných mrežiach pripravil na vydanie po profesorovej smrti jeho asistent Mikuláš Bašo. Karfík, napriek tomu, že vysokoškolskí profesori vtedy nemali projektovať, smelo navrhol napríklad dve vysokoškolské fakulty: chemickú pre SVŠT a farmaceutickú pre UK. No a Piffľ sa zasadil o obnovu bratislavského Hradu.

Všetci traja pôsobili v čase, keď sa moderna ocitla v tieni totality. Ako sa vyrovnávali s podmienkami doby, prípadne ako režim ovplyvnil ich pracovnú činnosť či realizáciu ich zámerov?

Mali rôzne naturely. Kultivovaný Koula sa vyhol konfrontácii s režimom tak, že sa venoval výskumu ľudovej architektúry. Pružný Karfík dokázal preniesť racionalitu od Baťu, u ktorého predtým pracoval, do vtedajšej výstavby – navrhol náš prvý panelák. Ten na Kmeťovom námestí v Bratislave. Prostoreký Piffľ doplatil najviac. Dostal sa do konfliktov pri obnove bratislavského Hradu, začala ho sledovať ŠtB a nakoniec ho odsúdili na dva roky, vraj za ohováranie Sovietskeho zväzu.

Vladimír Karfík pôsobil pre Le Corbusiera či Franka Lloyda Wrighta. Dá sa povedať, že priniesol postupy týchto dvoch významných architektov do priestoru vtedajšieho Československa? Ak áno, o aké prvky ide – kde si ich môžeme všimnúť?

Áno, Karfík bol obdivuhodný svetobežník. Ale nebol epigón, nenapodoboval, jeho stavby majú modernú eleganciu, ale nie sú exhibíciou. Zakladal si na jasnosti pôdorysu a na úspornej logickej prevádzke. Nakoniec, veď po návrate z USA bol u Baťu, kde bola racionalita a úspornosť na prvom mieste. Veď aj kostol v starej Petržalke, ktorý navrhol, ten na Daliborovom námestí, má ten istý skelet, ako Baťove priemyselné stavby a napriek tomu mu nechýba sakrálna atmosféra.

Jan E. Koula sa vo svojej tvorivej aj teoretickej práci sústredil na bývanie. Čo považoval za dôležité pre bytový interié, prípadne sú jeho idey stále aktuálne pre vnútorné zariadenie bytov a rodinných domov?

Moderní architekti hlásali jednoduchosť, ale málokto jej presadzovaniu venoval toľko energie ako Koula. Možno máte ešte stále doma prosté staré skrinky, ktoré sú prekvapujúco ľahké. Na rozdiel od dnešných – ťažkých drevotriekových – sú z laťovky. Niekde pri ich počiatkoch stoja práve Koulove návrhy prostého bytového zariadenia. A on nielenže ho navrhoval, ale ho aj neúnavne propagoval, napríklad v časopise Družstevní práce. A dlhé roky tu aj obetavo odpovedal na otázky čitateľov a čitateľiek.

Alfred Piffľ bol tiež pamiatkar a archeológ. Ktorým pamiatkam či výskumným lokalitám venoval najväčšiu pozornosť?

Nevyberal si. Ako archeológ vedel, že aj vo vrstve odpadu sa dajú nájsť neobyčajné a poučné nálezy. Napríklad v studni na hrade Devín, ktorú skúmal na konci svojej kariéry. On aj majstrovsky kreslil. Zostali po ňom napríklad dojímavé kresby búrania bratislavského podhradia. No tak či tak jeho korunným dielom bola obnova Bratislavského hradu. Začal ju, a po jeho uväznení obnova pokračovala v jeho stopách. Ak by sa mu dnes dostali do rúk euromince, určite by mu srdce poskočilo, keby zbadal, že na jednej z nich je vyobrazený obnovený Bratislavský hrad v takej podobe, do akej ho on sám chcel dostať.

VÝSTAVA VÝCHODOSLOVENSKÁ MODERNA I. - SEN O RODNOM KRAJI

Od 11. 9. do 6. 10. 2025 | Galerie Lapidárium, Rámová 6, Praha 1

Otváracie hodiny:

pondelok – zatvorené,

utorok, streda, štvrtok, sobota, nedeľa: 12:00 – 17:00 hod.,

piatok: 15:00 – 20:00 hod.

Galerie Lapidárium je unikátny výstavný priestor v srdci Prahy, ktorý spravuje Nadácia českého baroka. Galéria prezentuje originálne barokové sochy a nástenné maľby z obdobia baroka, ale aj súčasné umenie českých aj zahraničných autorov.

Po nedávnej výstave venovanej výnimočnému umeniu z mestečka Kovačica v Srbsku, kde žije významná slovenská menšina, predstavuje Galerie Lapidárium výstavu diel východoslovenskej moderny od viac ako troch desiatok výtvarníkov.

Pre viac informácií sledujte [web](#) Galerie Lapidárium.

IROFF – MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL RÓMSKEHO FILMU

19. – 21. 9. 2025, PRAHA – RÔZNE MIESTA

Slovenský inštitút v Prahe je jednou z hostiteľských inštitúcií 1. ročníka Medzinárodného rómskeho filmového festivalu, ktorého cieľom je pomenovať a definovať fenomén rómskej kinematografie prostredníctvom rómskej tvorby vznikajúcej na medzinárodnej úrovni.

Počas troch dní festival predstavuje Rómov ako tvorcov v rôznych profesiách – režisérov, hercov, scenáristov, producentov, hudobníkov aj výtvarníkov.

Film ako univerzálne médium spája všetko, čo je vlastné rómskej histórii i kultúre: pohybové umenie, tanec, hudba, obrazotvornosť, výtvarný um, ale aj mystika, symbolika a dôraz na dramatické vyjadrenie silných emócií.

Rómska tvorba má hlbokú tradíciu už od čias prvých filmových pokusov a zároveň odráža neprenositelnú, často zložitú a ťaživú skúsenosť. Rómska kultúrna tradícia trvá stáročia a zahŕňa celý svet, no napriek tomu zostáva takmer neznáma – a práve to chce filmový festival zmeniť.

SLOVENSKÝ DEŇ

PIATOK, 19. 9. | Slovenský inštitút v Prahe, Hyberská 1

MEDZINÁRODNÝ DEŇ

SOBOTA, 20. 9. | l'Institut français de Prague, Štěpánská 644/35

ČESKOSLOVENSKÝ DEŇ

NEDEĽA, 21. 9. | Divadlo Apollo, Korunní 926/30

Detaily programu sledujte na [Facebooku IROFF](#).

Informujeme a odporúčame

PREHLIADKA SLOVENSKEHO DIVADLA V DIVADLE BEZ ZÁBRADLÍ

4. – 12. 9. 2025, Divadlo bez zábradlí, Jungmannova 36/31, Praha 1

Slovenská divadelná elita mieri do Prahy! Divadlo bez zábradlí bude hostiť päť hviezdnych večerov so slovenskými hereckými legendami, ktoré do Česka privezú to najlepšie zo súčasnej divadelnej scény. Javisko v srdci Prahy v septembri ožije štyrmi silnými príbehmi s neopakovateľnou atmosférou:

4. 9. 2025

2:22 PRÍBEH DUCHOV, DIVADLO KOMÉDIE

Čo sa stane, keď sa veda stretne s nadprirodzenom? Thriller s humorom, ktorý vás rozosmeje aj vydesí. Slovenská premiéra londýnskej senzácie.

V hlavných úlohách: Dominika Žiaranová, Soňa Norisová, Marcel Ochránek, Přemysl Boublík.

5. 9. a 6. 9. 2025

SKLENENÝ ZVERINEC, DIVADLO ARÉNA

Klasika Tennesseeho Williamsa v novom citlivom podaní. Dráma o snoch, ktoré sa triešťa o realitu, prichádza s hereckým koncertom.

V hlavných úlohách: Emília Vášáryová, Alexander Bárta, Tomáš Mašťalír/Jakub Rybárik, Ivana Uhlířová

10. 9. 2025

STARÉ DÁMY „GAMMEL DAME ER VOND Å VENDE“, ŠTÚDIO L+S

Keď dve životom ostrieľané dámy skončia v jednej izbe, je jasné, že nebude núdza o emócie, smiech ani pravdu. V hlavných úlohách: Kamila Magálová a Zdena Studenková

12. 9. 2025

HALPERN A JOHNSON, DIVADLO ASTORKA

Dvaja muži, jedno tajomstvo a žena, ktorá spájala ich životy. Emotívna hra o láske, žiarlivosti a starobe – s britským nadhľadom a šarmom.

V hlavných úlohách: Milan Kňažko a Vlado Černý

V rámci sprievodného programu k prehliadke slovenských inscenácií budú vo foyer divadla predstavené dve výtvarné výstavy: renomovaného slovenského maliara Jána Vasilka a oceňovanej fotografky Doroty Holubovej. Viac informácií o programe a vstupenkách nájdete na tomto [odkaze](#).

Informujeme a odporúčame

SLOVENSKÝ DEŇ V OLOMOUCI

20. 9. 2025, 10:00–18:00, Horní náměstí, Olomouc

Olomouc oživa slovenskou kultúrou! „Slovenská sezóna 2025“, ktorá počas celého leta prinášala ukážky slovenského folklóru, tradícií, divadla, výtvarného umenia aj gastronómie, vyvrcholí slávnostným programom na Hornom námestí.

Príďte si užiť atmosféru Slovenska, ochutnať slovenské špeciality, nazbierať inšpiráciu na dovolenku alebo si precvičiť slovenčinu!

Pre viac informácií sledujte [webové stránky](#).

PILSEN BUSKING FEST

4. – 7. 9. 2025, Plzeň

Ulice Plzne opäť ožívajú umením! Pilsen Busking Fest už po dvanásť raz prináša pestrý program, v ktorom sa predstavia pouliční hudobníci, kapely rôznych žánrov, komedianti, žongléri, cirkusanti, akrobati aj tanečníci.

Zo Slovenska prichádza aj šesťčlenná mužská vokálna skupina SILA, ktorá vo svojich originálnych autorských kompozíciách prepája viachlasný spev s prvkami modernej hudby, improvizácie a folklóru.

Viac informácií o festivale nájdete na tomto [odkaze](#).

GHMP ART BOOK FAIR 2025

20. 9. – 21. 9. 2025, Zámek Troja,
U Trojského zámku 4/1, Praha 7

Milovníci kníh, zbystrite pozornosť! Do Zámku Troja prichádza piaty ročník obľúbeného knižného festivalu v réžii Galerie hlavného mesta Prahy. Art Book Fair opäť privíta galérie, umelecké školy, internetové portály, časopisy, nakladateľstvá aj tvorcov autorských kníh. Hostom bude tiež jeden z najvýraznejších slovenských knižných dizajnérov Palo Bálik.

Informujeme a odporúčame

EURÓPSKY DEŇ JAZYKOV S MOTTOM: JAZYKY – TVŮJ MOST DO BUDOUCNOSTI.

26. 9. 2025, Národní 10, Praha 1

Vedeli ste, že 26. september je Európskym dňom jazykov? Už od roku 2001 je tento deň venovaný oslave jazykovej a kultúrnej rozmanitosti v Európe, podpore celoživotného vzdelávania v cudzích jazykoch a zvyšovaniu povedomia o preklade, tlmočení a ďalších profesiách súvisiacich s jazykmi.

Pri príležitosti Európskeho dňa jazykov sa každoročne po celej Európe, vrátane Českej republiky, koná množstvo rôznorodých podujatí.

V Prahe sa tento rok v spolupráci so združením európskych kultúrnych inštitútov EUNIC uskutoční jazykový festival priamo v multimedialnej interaktívnej expozícii „Zažite Európu“ v sídle Zastúpenia Európskej komisie.

Tešiť sa môžete na obľúbený „speak dating“ - rýchlokurz európskych jazykov s rodenými hovoriacimi, živé natáčanie podcastu o jazykoch či prezentáciu najnovších technológií v oblasti prekladu a tlmočenia.

Podrobnosti o programe nájdete na tomto [odkaze](#).

**KRISTÍNA SOBOŇ:
SEM A TAM. DEJINY
CESTOVANIA
V 50 OBRÁZKOCH**
MONOKEL, 2025

Z výletov, ciest a dovoleníek si domov často prinášame fotografie, vďaka ktorým si aj po dlhšom čase vieme pripomenúť chute, vône či atmosféru miest, ktoré sme navštívili. Aj táto knižka prináša momentky z jednej neobyčajnej cesty – cesty do dejín cestovania – a v 50 obrázkoch v nej ožíva príbeh jednej odvekej ľudskej túžby.

**LUCIA PIKNOVÁ
DROPOVÁ:
O VEĽKÝCH
DOBRODRUŽSTVÁCH
MALÉHO ŠKREČKA**
SLOVART, 2025

Keď sa malému škrečkovi menom Ham podarí uniknúť z kletky, ocitne sa v neznámom svete plnom úžasných príležitostí. Špajza sa mu zdá ako najkrajšie miesto na svete, a tak sa rozhodne, že tam prežije celý život. Čoskoro sa mu však do útočiska plného jedla nastahujú myšky – a tie teda len tak neodídu! Našťastie jeho najlepší kamarát, kocúr, je vždy pripravený pomôcť a vyhnať nepozvaných hostí.

JÁN VALACH

22. SEPTEMBER 1925, HNÚŠŤA – 20. NOVEMBER 2019, ANTVERPY

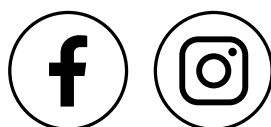
V septembri si pripomenieme 100. výročie narodenia Jána Valacha – skladateľa, dirigenta, organistu, organizátora umeleckých podujatí a propagátora slovenskej hudby v zahraničí.

Vedeli ste, že Ján Valach...

- je autorom viac ako 120 organových, vokálnych, komorných a orchestrálnych skladieb?
- po maturite študoval medicínu na Univerzite Komenského a súčasne hru na organ a dirigovanie na Štátnom konzervatóriu v Bratislave?
- ako mimoriadne nadaný študent sa venoval súčasne dvom odborom – hre na organ a dirigovaniu na pražskej Akadémii múzických umení a zároveň hudobnej vede a estetike na Univerzite Karlovej v Prahe?
- pôsobil od roku 1954 ako korepetitor, asistent dirigenta a neskôr zbormajster v Slovenskom národnom divadle?
- v rokoch 1954–1962 dirigoval Spevácky zbor slovenských učiteľov a bol externým pedagógom na VŠMU?
- bol v rokoch 1962–1965 umeleckým šéfom Divadla J. G. Tajovského v Banskej Bystrici a zároveň profesorom kompozičných predmetov na Konzervatóriu v Žiline?
- od roku 1966 ako dirigent hosťoval v Nemecku a Belgicku, v roku 1967 ako organový virtuóz a pedagóg na novom konzervatóriu v Káhire?
- pre Kráľovskú flámsku operu v Antverpách preložil s manželkou Blankou libreto opery Eugena Suchoňa Krútnava a sám dirigoval jej premiéru a ďalších 18 repríz?
- bol v roku 1974 vymenovaný za profesora hry na organ na Akadémii v Meise v Bruseli a za profesora dirigovania na Kráľovskom konzervatóriu v Gente?
- koncertoval v najvýznamnejších svetových hudobných centrách – v Londýne, Paríži, Moskve, New Yorku, Los Angeles a ďalších?
- venoval sa nátáčaniu pre rozhlasové stanice a televízne programy a popri koncertnej a dirigentskej činnosti skomponoval aj rad vlastných skladieb?
- za svoju bohatú koncertnú a pedagogickú činnosť získal mnohé ocenenia, okrem iného Rád belgickej koruny, Zlatú medailu za zásluhy Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky, cenu Gratias Agit za šírenie dobrého mena Českej republiky v zahraničí Ministerstva zahraničných vecí Českej republiky či čestný doktorát od Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici?

Slovenský inštitút v Prahe
Hybernská 1
110 00 Praha 1, Česká republika
www.slovenskyinstitut.cz
Tel: +420 721 466 298
E-mail: si.prague@mzv.sk

Zmena programu vyhradená.

Účasťou na podujatiach Slovenského inštitútu v Prahe dávate súhlas so spracovaním osobných údajov.
Vaše osobné údaje nebudú poskytnuté tretím stranám na ďalšie spracovanie bez vášho vedomia.